

**Karolinska
Institutet**

Kursplan för

Mentaliseringsbaserad terapi, 7.5 hp

Mentalization based treatment, 7.5 credits

Denna kurs är nedlagd, för mer information se rubriken Övergångsbestämmelser i den sista versionen av kursplanen.

Observera att kursplanen finns i följande versioner:

HT08 , VT17 , HT18

Kurskod	9K8024
Kursens benämning	Mentaliseringsbaserad terapi
Hp	7.5 hp
Utbildningsform	Uppdragsutbildning (högskolepoäng)
Huvudområde	Psykoterapi
Nivå	G1 - Grundnivå 1
Betygsskala	Godkänd, underkänd
Kursansvarig institution	Institutionen för klinisk neurovetenskap
Beslutande organ	Styrelsen för utbildning
Datum för fastställande	2008-10-30
Reviderad av	Utbildningsnämnden CNS
Senast reviderad	2018-04-27
Kursplanen gäller från	Höstterminen 2018

Särskild behörighet

Grundläggande högskolebehörighet samt erfarenhet från vårdarbete, företrädesvis inom psykiatri.

Mål

Efter genomgången kurs ska deltagaren:

- kunna redovisa grundläggande teoretiska kunskaper om mentalisering som begrepp och dess förankring i utvecklingspsykologisk och biologisk kunskap.
- känna till möjliga användningsområden för mentaliseringsbaserad terapi och träning i användning av tekniker som kan tillämpas i specifika situationer i den psykoterapeutiska processen.
- ha färdigheter om ett mentaliseringsbaserat förhållningssätt som han/hon kan börja tillämpa i sitt arbete med hjälp av handledning.

Innehåll

Kursen innehåller följande delar:

- Introduktion
 - o Översiktlig presentation av kursen upplägg
 - o Genomgång av väsentliga delar av litteraturen
 - o Introduktion av ämnet och exempel på tillämpning
 - o Kort presentation av utfallsstudier.
- Teoretisk bakgrund till mentalisering: Anknytnings- och affektteori, mentalisering i ett utvecklingspsykologiskt och biologiskt perspektiv
 - o Grundläggande presentation av anknytningsteori och relationen till mentaliseringsförmågan
 - o Affekters funktion, utveckling och uttryck
 - o Presentation av Tomkins affektteori
 - o Evolutionära aspekter på anknytning, affekter och mentalisering
 - o Biologiska aspekter av mentalisering: medfödd sårbarhet, hjärnavbildningsforskning
 - o Utvecklingspsykologiska aspekter. Spegling och utvecklingspsykologiska modeller. Social biofeedback model
 - o Diskussion om angränsande begrepp
- Svårigheter i mentaliseringsförmåga. Borderlinepersonlighetsstörning sett ur ett mentaliseringsperspektiv
 - o Introduktion av begrepp som teleologisk hållning, psykisk ekvivalens, pretend play
 - o Pseudomentalisering och missbruk av mentalisering
 - o Främmande själv
 - o Borderlinepersonlighetsstörning som modell för en ”mentaliseringssjukdom”
- Bedömning av mentaliseringsförmåga
 - o Olika metoder att värdera mentaliseringsförmåga och pseudomentalisering (Reflective functioning scale, kortversion, Expert Rating Scale)
- Mentaliseringsbaserat förhållningssätt
 - o Terapeutiska grundprinciper som bidrar till en mentaliseringsbefrämjande situation
- Mentaliseringsbaserad terapi: struktur och grundläggande tekniker
 - o Introduktion i mentaliseringsbaserad terapi
 - o Specifika tekniker vid självskadande, suicidalitet, affektstormar
 - o Introduktion till gruppterapeutiska tekniker
 - o Exempel på behandlingsteamstrukturer för att kombinera olika behandlingsmodaliteter som grupp-, individuell terapi och psykopedagogik
- Andra tillämpningsområden: arbete med barn, familjer, i privat psykoterapi, psykopedagogik
 - o Exempel på mentaliseringsbaserade arbetssätt inom barn- och ungdomspsykiatri, familjeterapi, psykopedagogiska program som introduktion till större behandlingssammanhang och ätstörningar
- Integrativ psykoterapi: relation till psykoanalys, interpersonell terapi och kognitiv beteendeterapi
 - o Presentation av olika perspektiv på mentalisering och diskussion om likheter och skillnader i teori/praktik
- Praktiskt genomförande av arbetssätt i den egna verksamheten
 - o Kursdeltagares egna erfarenheter och planer ges möjlighet att ventileras
 - o Genomförande av nya behandlingsprogram i befintliga verksamheter

Arbetsformer

Föreläsningar, demonstrationer av lärares rollspel med efterföljande diskussion, seminarier och praktiska gruppövningar innefattande rollspel.

Videoinspelade terapisesioner som visas för diskussion omkring behandlingsmodellen och träning med hjälp av instrument för bedömning av terapeutens följsamhet till behandlingsmetoden. Egna videoinspelade videosessioner kommer också att kunna användas i undervisningen.

Examination

All undervisning är obligatorisk. Närvarolistor kommer att användas.

Examination genomförs på följande sätt:

- 1) Inlämning av en skriftlig uppgift som grundar sig på egen tillämpning av teoretiska och praktiska kunskaper från kursen i förhållande till ett eget patientmaterial (högst 5 sidor),
- 2) Grupplexamination där en inspelad terapisesion (eller sekvenser från flera sessioner) diskuteras, där kursdeltagarna förväntas att kritiskt reflektera kring materialet.

Övriga föreskrifter

Kursen är anpassad för personer som har grundläggande sjukvårdsutbildning såsom mentalskötare, sjuksköterska, psykolog, socionom eller läkare, och som arbetar inom psykiatri eller närliggande områden.

Litteratur och övriga läromedel

Obligatorisk litteratur / Övriga obligatoriska läromedel

Bateman, A; Fonagy, P

American Journal of Psychiatry

8-year follow-up of patients treated for borderline personality disorder: mentalization-based treatment versus treatment as usual, 2008

165(5), 631-638

Handbook of mentalizing in mental health practice

Bateman, Anthony; Fonagy, Peter

1st ed. : Washington, DC : American Psychiatric Pub., c2012 [dvs 2011] - xxiii, 593 p.

ISBN:9781585623723 LIBRIS-ID:12417479

Group Therapy Techniques s 81-105 Eating disorders s 347-383

[Sök i biblioteket](#)

Bateman, A; Fonagy, P

American Journal of Psychiatry

Randomized controlled trial of outpatient mentalization-based treatment versus structured clinical management for borderline personality disorder, 2009

166(12), 1355-1364

Fonagy, P., Luyten, P., & Allison, E. (2015).

Epistemic petrification and the restoration of epistemic trust: : A new conceptualization of borderline personality disorder and its psychosocial treatment

2015 Ingår i:

Journal of personality disorders : official journal of the International Society for the Study of Personality Disorders

New York : Guilford, 1987-

ISSN:0885-579X LIBRIS-ID:3918676

(2015) :Journal of personality disorders,29(5),, s. 575-609.

Gunderson, J G; Bateman, A; Kernberg, O

American Journal of Psychiatry

Alternative perspectives on psychodynamic psychotherapy of borderline personality disorder: the case of Ellen, 2007

164(9), 1333-1339

Karterud, Sigmund; Wilberg, Theresa; Urnes, Öyvind

Personlighetspsykiatri

1. uppl. : Lund : Studentlitteratur, 2014 - 573 s.

ISBN:9789144077024 LIBRIS-ID:14755816

s. 53-73

[Sök i biblioteket](#)

Psychotherapy Research

Möller, C; Karlgren, L; Sandell, A; Falkenström, F; Philips, B

Mentalization-based therapy adherence and competence stimulates in-session mentalization in psychotherapy for borderline personality disorder with co-morbid substance dependence, 2016
1-17

Paris, J

Myths of suicide prevention

I Half in love with death : managing the chronically suicidal patient New York: Routledge, 2007
s.78-102

Sundström, Niki; Morberg Pain, Christina; Tysklind, Fredrik

MBT i teori och praktik

Natur & Kultur Akademisk, 2018 - 300 sidor

ISBN:978-91-27-81845-3 LIBRIS-ID:22073363

[Sök i biblioteket](#)

Rekommenderad litteratur / Övriga rekommenderade läromedel

Obligatorisk för psykologer som önskar tillgodoräkna sig kursen för sin specialistkompetens

Wennerberg, Tor

Vi är våra relationer : om anknytning, trauma och dissociation

1. uppl. : Stockholm : Natur & Kultur, 2010 - 298 s.

ISBN:978-91-27-11817-1 LIBRIS-ID:11269050

[Sök i biblioteket](#)

Fördjupningslitteratur / Övriga fördjupande läromedel

Handbook of mentalization-based treatment

Allen, Jon G.; Fonagy, Peter

Chichester : Wiley, 2006 - xxi, 340 s.

ISBN:0-470-01561-6 (hft.) LIBRIS-ID:10142396

[Sök i biblioteket](#)

Allen, Jon G.; Fonagy, Peter; Bateman, Anthony

Mentalizing in clinical practice

1st ed. : Arlington, VA : American Psychiatric Pub., c2008 - xix, 403 p.

ISBN:9781585623068 LIBRIS-ID:10929405

[Sök i biblioteket](#)

Bateman, Anthony; Fonagy, Peter

Mentalization based treatment for personality disorders : a practical guide

Oxford : Oxford University Press, 2016. - xii, 401 s.

ISBN:9780199680375 LIBRIS-ID:19315139

[Sök i biblioteket](#)

Fonagy, Peter

Anknytningsteori och psykoanalys

Hagelthorn, Marika

1. uppl. : Stockholm : Liber, 2007 - 262 s.

ISBN:978-91-47-08439-5 LIBRIS-ID:10521231

URL: <http://www.liber.se/productimage/large/4708439o.jpg>

[Sök i biblioteket](#)

Fonagy, Peter

Affect regulation, mentalization, and the development of the self

New York : Other Press, 2002 - xiii, 577 s.

ISBN:1-59051-161-1 LIBRIS-ID:8339054

[Sök i biblioteket](#)

Karterud, S. & Bateman, A.

Manual for mentaliseringsbasert psykoedukativ gruppeterapi (MBT-I

Oslo : Gyldendal, 2011

URL: [Länk](#)

Karterud, Sigmund; Bateman, Anthony

Mentaliseringsbaserad terapi : manual och bedömningsskala

Zetterström, Gun

1. uppl. : Stockholm : Liber, 2011 - 137 s.

ISBN:978-91-47-10035-4 LIBRIS-ID:12237266

[Sök i biblioteket](#)

Kernberg, O. F.

What Is Personality?.

Journal of personality disorders, 2016

URL: [Journal of personality disorders,30\(2\), 145-156](#)

Minding the child : mentalization-based interventions with children, young people and their families

Midgley, Nick; Vrouva, Ioanna

New York : Routledge, 2012 - xii, 225 s.

ISBN:9780415605236 LIBRIS-ID:13415990

[Sök i biblioteket](#)

Petrovic, Predrag

Känslostormar : emotionell instabilitet och hjärnan

1. utg. : Stockholm : Natur & Kultur, 2015 - 209 s.

ISBN:9789127137363 LIBRIS-ID:16211258

[Sök i biblioteket](#)

Rydén, Göran; Wallroth, Per

Mentalisering : att leka med verkligheten

Stockholm : Natur & kultur, 2008 - 335 s.

ISBN:978-91-27-02651-3 (inb.) LIBRIS-ID:10654054

[Sök i biblioteket](#)

Wallin, David J.

Attachment in psychotherapy

New York : Guilford Press, cop. 2007. - xvi, 366 s.

ISBN:1-59385-456-0 (hardcover : alk. paper) LIBRIS-ID:10502050

URL: <http://www.loc.gov/catdir/enhancements/fy0707/2007001234-t.html>

[Sök i biblioteket](#)

JOLIEN, ZEVALKINK; Verheugt-Pleiter, Annelies J. E.

Mentalizing in Child Therapy : GUIDELINES FOR CLINICAL PRACTITIONERS

KARNAC BOOKS, 200806, A

ISBN:1855755815

[Sök i biblioteket](#)